

บทที่ 3

วิธีการทดลอง

ในบทนี้ได้แสดงถึงกระบวนการปลูกผลึกโพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต (Potassium Dihydrogen Phosphate, KDP) โดยใช้การปลูกแบบดั้งเดิม (Conventional method) และการปลูกผลึกแบบทิศทางเดียว (Sankaranarayanan and Ramasamy; SR method) ทำการเจือด้วยสาร ไตรไกลซีนซัลเฟต (Triglycine sulphate; TGS) เพื่อศึกษาคุณสมบัติสมบัติต่างๆ ของผลึกดังกล่าวว่ามีคุณสมบัติสมบัติเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยศึกษาสมบัติต่างๆ ดังนี้ ศึกษาโครงสร้างของผลึกโดยเทคนิคการเลี้ยวเบนของรังสีเอ็กซ์ (X-ray Diffraction, XRD) ศึกษาหมู่ฟังก์ชันของผลึกโดยใช้เทคนิคการดูดกลืนแสงช่วงอินฟราเรด (Fourier transform infrared spectroscopy; FTIR) ศึกษาการส่องผ่านของแสงในช่วงแสงที่มองเห็นไปจนถึงแสงเหนือแดง โดยใช้เทคนิค (UV-vis Spectroscopy) ศึกษาพื้นผิวลักษณะสัญญาณของผลึกโดยใช้เทคนิค (Scanning electron microscope; SEM) ศึกษาค่าคงที่ไดอิเล็กทริก (Dielectric constant) และศึกษาสมบัติเพอร์โรอิเล็กทริก (Ferroelectric) ซึ่งรายละเอียดของกระบวนการเตรียมและเงื่อนไขที่ใช้ในการศึกษามีดังต่อไปนี้

3.1 อุปกรณ์และสารเคมี

สารเคมีที่ใช้ในงานวิจัย

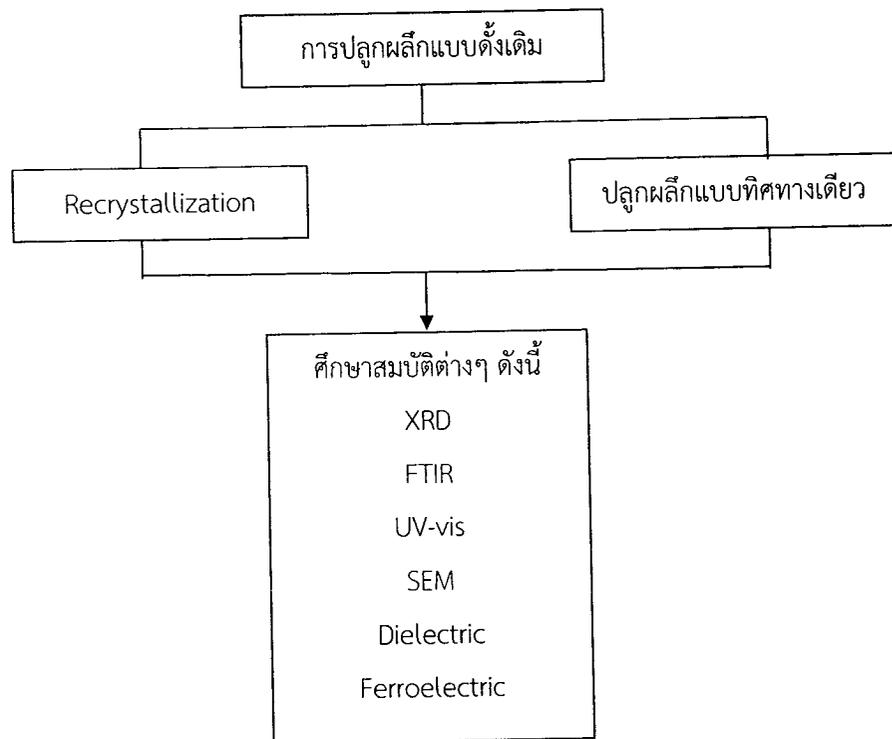
1. โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟส คุณภาพระดับ reagents ความบริสุทธิ์ 99.0% ยี่ห้อ CARLO ERBA REAGENTI สามารถการละลายน้ำได้ 22.6 g/100 ml ที่อุณหภูมิ 20 °C
2. ไกลซีน คุณภาพระดับ analytical ความบริสุทธิ์ 99.0% ยี่ห้อ CARLO ERBA REAGENT สามารถการละลายน้ำได้ 24.99 g/100 ml ที่อุณหภูมิ 25 °C
3. กรดซัลฟูริก (H₂SO₄)
4. น้ำปราศจากไอออน (deionized water) หรือน้ำดีไอ (DI)

อุปกรณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

1. บีกเกอร์
2. อ่างควบคุมอุณหภูมิ
3. หลอดทดลอง
4. กระจกพลาสติก
5. เทอร์โมมิเตอร์ แบบปรอท

6. เครื่องกวานสาร
7. กระดาษกรอง
8. แมกเนติกสเตอร์เรอร์
9. เครื่องควบคุมอุณหภูมิ
10. ซ้อนตักสาร
11. โกร่งบดสาร
12. เครื่องชั่งดิจิตอลความละเอียด 4 ตำแหน่ง

3.2 แผนผังการดำเนินงานและขั้นตอนการปลูกผลึก

ภาพที่ 33 แผนผังการดำเนินงานการปลูกผลึก

จากภาพที่ 33 แสดงการดำเนินงานการปลูกผลึกโพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต บริสุทธิ์ และที่ถูกเจือด้วยไตรโกลซีน ซัลเฟต ผลึกที่ได้จะถูกนำไปศึกษาสมบัติต่างๆ ด้วยเทคนิค XRD, FTIR, UV-vis, SEM รวมถึงสมบัติไดอิเล็กทริกและเฟอร์โรอิเล็กทริก

3.2.1 การปลูกผลึกแบบวิธีดั้งเดิม

ตอนที่ 1 ปลูกผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต บริสุทธิ์ และผลึก ไตรไกลซีน ซัลเฟต บริสุทธิ์

ตอนที่ 1.1 ปลูกผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต บริสุทธิ์

1. ล้างบีกเกอร์ด้วยน้ำ DI ทั้งหมด 2 รอบ
2. ชั่งสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ปริมาณ 50 g
3. ทำการละลายสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ในน้ำ DI ในอัตราส่วน สาร

โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ต่อ น้ำ DI ปริมาตร 180 ml

4. เติมสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ที่น้อยกว่าสารจะหมด
5. ติดตั้งอุปกรณ์สำหรับการกรองโดยนำสารละลายที่ได้ไปกรองด้วยกระดาษกรอง
6. นำถุงพลาสติกมาเจาะรู นำไปปิดบีกเกอร์ที่ใช้ใส่สารละลาย แล้วนำไปเก็บที่อ่างควบคุมอุณหภูมิ ที่อุณหภูมิ 35°C ปล่อยให้เกิดการตกผลึกพร้อมบันทึกผลการทดลอง
7. ทำการเก็บผลึกและนำไปวิเคราะห์ผล

ตอนที่ 1.2 ปลูกผลึก ไตรไกลซีน ซัลเฟต บริสุทธิ์

1. ล้างบีกเกอร์ด้วยน้ำ DI ทั้งหมด 2 รอบ
2. เตรียมไกลซีนและกรดซัลฟูริกในอัตราส่วน 3:1 โดยทำการชั่งสารไกลซีนปริมาณ 45.08 g ใช้กรดซัลฟูริก 11.2 cm^3
3. ทำการละลายสารไกลซีนในน้ำ DI ในอัตราส่วนคือสารไกลซีน 45.08 g ต่อ น้ำ DI ปริมาตร 180 ml โดยเติมสารไกลซีนที่น้อยกว่าสารจะหมด
4. เติมกรดซัลฟูริกจำนวนทั้งหมด 11.2 cm^3 ลงไปที่น้อยกว่าสารจะหมด
5. ติดตั้งอุปกรณ์สำหรับการกรอง โดยนำสารละลายที่ได้ไปกรองด้วยกระดาษกรอง
6. นำถุงพลาสติกมาเจาะรู นำไปปิดบีกเกอร์ที่ใช้ใส่สารละลาย แล้วนำไปเก็บที่อ่างควบคุมอุณหภูมิที่ 35°C ปล่อยให้เกิดการตกผลึกพร้อมบันทึกผลการทดลอง
7. ทำการเก็บผลึกและนำไปวิเคราะห์ผล

ตอนที่ 2 ปลูกผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ที่ถูกเจือด้วย ไตรไกลซีน ซัลเฟต

ตอนที่ 2.1 ปลูกผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต โดยการเจือ ไตรไกลซีน ซัลเฟต 2% mol

1. ล้างบีกเกอร์ด้วยน้ำ DI ทั้งหมด 2 รอบ

- นำผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต และผลึก ไตรโกลซีน ซัลเฟต ที่ปลูกได้ในขั้นตอนที่ 1 มาบดให้ละเอียด โดยผ่าน

กระบวนการ recrystallization จำนวนทั้งหมด 2 ครั้ง

- ชั่งสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ที่ได้จากการบดละเอียดปริมาณ 50 g

- ทำการละลายสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ในน้ำ DI ในอัตราส่วน สารโพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต 50 g ต่อน้ำ DI ปริมาณ

180 ml โดยเติมสารที่ละน้อยจนกว่าสารจะหมด

- ทำการเจือสาร ไตรโกลซีน ซัลเฟต โดยชั่งสารปริมาณ 2.37 g (จากการคำนวณในภาคผนวก ก)

- ติดตั้งอุปกรณ์สำหรับการกรองโดยนำสารละลายที่ได้ไปกรองด้วยกระดาษกรอง

- นำถุงพลาสติกมาเจาะรู นำไปปิดบีกเกอร์ที่ใช้ใส่สารละลาย แล้วนำไปเก็บที่อ่างควบคุมอุณหภูมิที่ 35 °C แล้วปล่อยให้เกิดการตกผลึกพร้อมบันทึกผลการทดลอง

- ทำการเก็บผลึกและนำไปวิเคราะห์ผล

ตอนที่ 2.2 ปลูกผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต โดยการเจือ ไตรโกลซีน ซัลเฟต

5% mol

- ล้างบีกเกอร์ด้วยน้ำ DI ทั้งหมด 2 รอบ

- นำผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต และผลึก ไตรโกลซีน ซัลเฟต ที่ปลูกได้ในขั้นตอนที่ 1 มาบดให้ละเอียด โดยผ่าน

กระบวนการ recrystallization จำนวนทั้งหมด 2 ครั้ง

- ชั่งสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ที่ได้จากการบดละเอียดปริมาณ 50 g

- ทำการละลายสาร KPD ในน้ำ DI ในอัตราส่วน สาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต 50 g ต่อน้ำ DI ปริมาณ

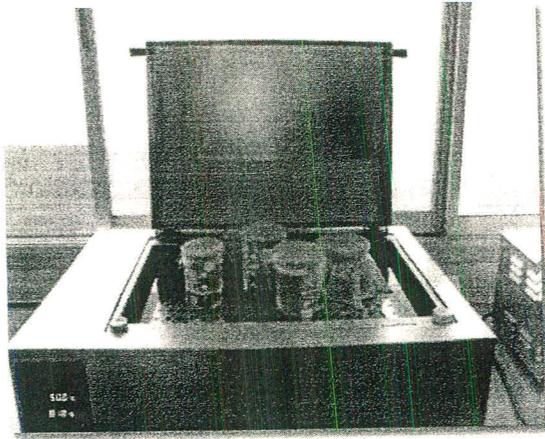
180 ml โดยเติมสารที่ละน้อยจนกว่าสารจะหมด

- ทำการเจือด้วยสาร ไตรโกลซีน ซัลเฟต โดยชั่งสารปริมาณ 5.90 g (จากการคำนวณในภาคผนวก ก)

- ติดตั้งอุปกรณ์สำหรับการกรองโดยนำสารละลายที่ได้ไปกรองด้วยกระดาษกรอง

- นำถุงพลาสติกมาเจาะรู นำไปปิดบีกเกอร์ที่ใช้ใส่สารละลาย แล้วนำไปเก็บที่อ่างควบคุมอุณหภูมิที่ 35 °C แล้วปล่อยให้เกิดการตกผลึกพร้อมบันทึกผลการทดลอง

- ทำการเก็บผลึกและนำไปวิเคราะห์ผล

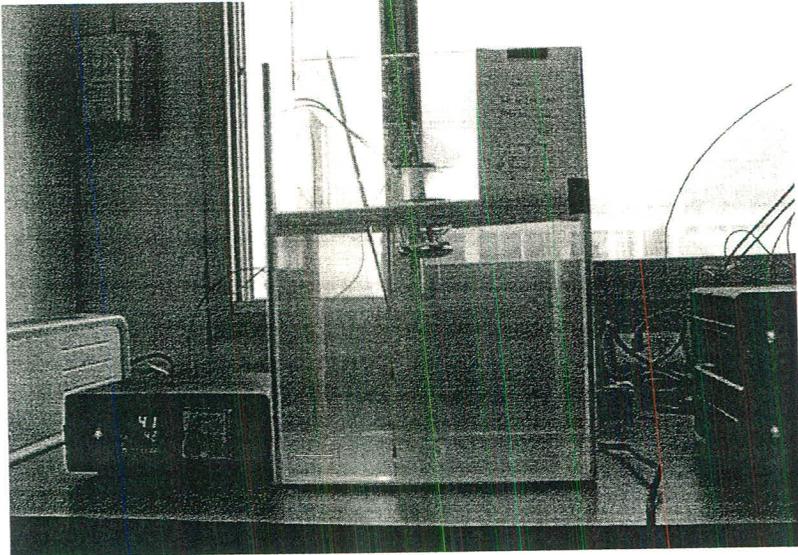

ภาพที่ 34 การปลูกผลึกแบบดั้งเดิม

3.2.2 การปลูกผลึกแบบทิศทางเดียว หรือวิธีเอสอาร์

การปลูกผลึกโซเดียมไฮโดรเจน เอลทาเทรต ด้วยวิธีแบบทิศทางเดียว หรือวิธีเอสอาร์ มีขั้นตอนการทำงานทดลองดังนี้

1. ล้างปิกเกอร์และหลอดทดลองด้วยน้ำ DI ทั้งหมด 2 รอบ
2. นำผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ที่ปลูกได้ในขั้นตอนที่ 1 มาบดให้ละเอียด โดยผ่านกระบวนการ recrystallization จำนวนทั้งหมด 2 ครั้ง
3. ชั่งสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ที่ได้จากการบดละเอียดปริมาณ 50 g
4. ทำการละลายสาร โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต ในน้ำ DI ในอัตราส่วน สารโพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต 50 g ต่อ น้ำ DI ปริมาณ 180 ml โดยเติมสารละลายที่น้อยกว่าสารจะหมด
3. ทำการเลือกทิศทางในการปลูกผลึกแบบทิศทางเดียว โดยทิศทางในการปลูกคือ <100> ด้วยการนำผลึก โพแทสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต บริสุทธิ์ ที่มีคุณภาพดีมาตัดหรือขัดให้ได้ขนาดพอดีตามความเหมาะสมกับหลอดทดลอง
4. ติดตั้งอุปกรณ์สำหรับการกรองโดยนำสารละลายที่ได้ไปกรองด้วยกระดาษกรอง
5. เทสารใส่ในหลอดทดลองที่ได้เลือกทิศทางในการปลูกคือ <100>
6. ติดตั้งระบบการปลูกผลึกแบบวิธีทิศทางเดียว โดยควบคุมอุณหภูมิด้านบนของระบบที่อุณหภูมิ 36°C ด้านล่างที่อุณหภูมิ 32°C ปลอ่ยให้เกิดการตกผลึกพร้อมบันทึกผลการทดลอง
7. ทำการเก็บผลึกและนำไปวิเคราะห์ผล

ภาพที่ 35 แสดงการปลุกผลึกแบบทิศทางเดียว